

SAMLENOTAT

Rådsmøde (Energi) 13. juni 2014

2.b. EU Kommissionens meddelelse om en strategi for EU's energiforsyningssikkerhed og analyse af energiforsyningssikkerhed

- *Præsentation ved Kommissionen*

KOM(2014) 330 endelig

Nyt notat

1. Resumé

På anmodning af Det Europæiske Råd den 20.-21. marts 2014 har Kommissionen den 28. maj 2014 fremlagt en meddelelse om en strategi for EU's energiforsyningssikkerhed samt en dybdegående analyse af EU's energiforsyningssikkerhed. Baggrunden for Kommissionens analyse er krisen i Ukraine og det fornyede fokus på EU's afhængighed af importeret energi. Der ventes på energirådsmødet den 13. juni en præsentation af meddelelsen ved Kommissionen efterfulgt af en politisk drøftelse.

Den politiske drøftelse er ikke retslig bindende og vil ikke have konsekvenser for dansk ret.

2. Baggrund

Det Europæiske Råd vedtog på sit møde den 20.-21. marts 2014 at anmode Kommissionen om inden juni 2014 at gennemføre en dybtgående undersøgelse af EU's energisikkerhed og at forelægge en samlet plan for nedbringelsen af EU's energiafhængighed. Kommissionen fremlagde den 28. maj 2014 sin plan i en meddelelse om en strategi for EU's energiforsyningssikkerhed samt en dertilhørende undersøgelse i form af en dybdegående analyse af EU's energiforsyningssikkerhed.

Kommissionens strategi skal ses i lyset af krisen i Ukraine og det fornyede fokus på EU's afhængighed af importeret energi, herunder især naturgas, som krisen i Ukraine har medført.

3. Formål og indhold

På rådsmødet (Energi) den 13. juni 2014 ventes en politisk drøftelse af Kommissionens meddelelse om en strategi for EU's energiforsyningssikkerhed samt den dertil hørende analyse af EU's energiforsyningssikkerhed. Drøftelsen blandt energiministrene vil forberede drøftelsen i Det Europæiske Råd den 26.-27. juni 2014.

Kommissionen anfører indledningsvist, at EU i dag importerer 53 pct. af sin energi, 90 pct. af sin råolie og 66 pct. af sin naturgas. Naturgasimporten fra Rusland var i 2013 42 pct. svarende til 27 pct. af EU's samlede gasforbrug. Dertil kommer forventningen om, at verdens samlede energiforbrug vil stige med 27 pct. frem mod 2030, hvilket vil medvirke til at forstærke EU's sårbarhed.

Strategien har til hensigt at nedbringe EU's energiafhængighed ved hjælp af en række foranstaltninger. Den bygger på otte søjler. Kommissionen anfører, at EU's forsyningssikkerhed er snævert forbundet med arbejdet med at gøre EU til en konkurrencedygtig lavemissionsøkonomi, hvorfor 2030-målene for klima- og energipolitikken også er udgangspunkt for strategien.

Hver af de otte søjler indeholder en række forslag til initiativer:

1. Kommissionen skal sikre et tæt samarbejde med regulatorer, transmissionssystemoperatører (TSO'er) m.v. for at sikre tilstrækkelig kapacitet, udvikle en fleksibilitet så naturgassen kan transporteres i begge retninger (reverse flows) samt koordinere forsyningssikkerhedsplaner på EU og regionalt niveau. Der foreslås udførelse af stresstests af medlemslandenes energisystemer med henblik på at teste konsekvenser af forsyningsbrister, udvikling af nødinfrastukturer, reduktion af energiefterspørgslen på kort sigt samt en forøgelse af energiproduktionen.
2. Kommissionen vil gennemgå eksisterende mekanismer med henblik på at sikre forsyningssikkerheden samt foreslå en ny mekanisme, der skal sikre koordination mellem medlemslandene og industrien om forsyning af energi. Konkret skriver Kommissionen:
 - i) at EU bør have fokus på større internationalt samarbejde og transparens om olielagre og oliemarkeder og ikke mindst involvere nye konsumenter som Indien og Kina.
 - ii) at selvom meget er gjort for at imødegå pludselige afbrud i gasforsyningen som i vintrene 2006 og 2009, kan forsyningen sikres ved bl.a. øget samarbejdet mellem medlemslandene, udførelse af risikoanalyser (stresstests) og forsyningssikkerhedsplaner på regionalt plan og EU-niveau. Kommissionen forventer at ville evaluere forordningen om naturgasforsyningssikkerhed, herunder se på definitionen af beskyttede kunder.

- iii) at have større fokus på beskyttelsen af kritisk infrastruktur, herunder energiinfrastruktur, blandet med fokus på IT-sikkerhed.
- iv) at der arbejdes med solidaritetsmekanismer mellem medlemsstaterne, med speciel fokus på medlemsstaterne ved EU's østlige grænse.

3. Energibesparelser er et centralt element i sikring af EU's forsyningssikkerhed med store potentialer i både boligmassen og industrien ved energieffektiviseringer. Den private sektor har en stor rolle at spille, men også EU's strukturfonde kan medvirke hertil. Der er således afsat 27 mia. euro til investeringer i bl.a. energieffektivitet. Medlemslandene bør øge deres fokus på at nå energieffektivitetsmålene for 2020 med fokus på bl.a. varme og isolering af bygninger og industri gennem implementering af Energieffektiviseringsdirektivet (EED) og bygningsdirektivet (EPBD). Kommissionens evaluering af EED afventes i løbet af sommeren 2014 med status for 2020-målene og en strategi frem mod 2030. Samtidig vil Kommissionen identificere sektorer, hvor energieffektiviseringsmål kan opnås på mellemlang og lang sigt. Derudover anfører Kommissionen, at man gennem øget energirenovering af bygninger kan reducere energiforbruget i bygninger med op til 75 pct.
4. En væsentlig garanti for at sikre EU's forsyningssikkerhed er gennem et velfungerende og fuldt integreret indre marked for el og gas. Kommissionen foreslår først og fremmest en fuld implementering af det indre marked for energi. Derudover skal medlemslandene igangsætte en række initiativer, herunder styrke det regionale samarbejde om bl.a. kapacitetsmekanismer, implementering af netværkskoder og sammenkoblinger mellem medlemslandene. Kommissionen skal hurtigere indlede traktatkrænkelssager, sikre hurtig implementering af alle projekter af fælles interesse (PCI), forsøge at reducere olieafhængigheden fra Rusland samt udvikle politikker, der kan medvirke til at reducere transportsektorens afhængighed af olie
5. EU kan reducere sin importafhængighed ved at øge produktionen af egne energikilder. Kommissionen vil fortsætte udbygningen med vedvarende energi med henblik på at nå VE-målet på 20 pct. i 2020, hvor VE-andelen udgjorde 14,1 pct. i 2012 for EU som helhed. Kommissionen foreslår en målsætning på minimum 27 pct. for 2030. Derudover henvises til kendte prioriteringer for at sikre stabile rammevilkår for udbygning med vedvarende energi samt at øge koordineringen af VE-støttesystemerne i EU gennem de nye rammer for statsstøtte i energi- og miljørammebestemmelserne. Derudover anviser Kommissionen, at selvom forbruget og produktionen af kul samlet er faldet i EU, udgør kul stadig 27 pct. af EU's andel af elproduktionen. Kommissionen vil derfor sikre udnyttelsen af eksisterende fossile ressourcer, der særligt omfatter kul og skifergas.

Kul antages dog kun at have en fremtid i EU i forbindelse med Carbon Capture and Storage. Kommissionen forventes i den forbindelse at ville revidere CCS-direktivet.

6. Yderligere teknologisk udvikling på energiområdet. Kommissionen vil fremhæve energiforsyningsikkerhed i implementeringen af prioriteterne for Horizon2020-programmet for Forskning og Udvikling og sikre, at den kommende køreplan for den Strategiske Energiteknologiplan er i overensstemmelse med prioriteterne i Forsyningsikkerhedsstrategien.
7. Det foreslås, at EU sikrer diversificering af eksterne forsyninger af energi. Kommissionen og medlemslandene bør fokusere på sikring af transparens i gasforsyningsikkerhed, støtte til udviklingen af gasinfrastruktur med Norge, den sydlige korridor og Middelhavets gashub, fremme vedtagelsen af direktivet om nuklear sikkerhed samt sikre diversificering af nukleare brændselsforsyninger.
8. En styrket koordination så EU taler med én stemme i relation til den eksterne energipolitik er en væsentlig forudsætning for EU's forsyningsikkerhed. Valg af energimiks er det enkelte medlemslands kompetence, men nationale beslutninger kan have konsekvenser for de øvrige medlemslande. Kommissionen foreslår etablering af en mekanisme, der gør det muligt for medlemslande at informere hinanden om vigtige beslutninger angående valg af energimiks. Derudover foreslås det, at Energifællesskabet styrkes yderligere til også at vedrøre spørgsmål om forsyningsikkerhed. Kommissionen foreslår at assistere medlemslandene ved forhandlingerne om indgåelse af kontrakter med tredjelande.

Konkret foreslår Kommissionen at revidere mekanismen for udveksling af oplysninger vedrørende mellemstatslige aftaler mellem medlemsstaterne og tredjelande på energiområdet (994/2012/EU). Kommissionen foreslår at undersøge, om der kan udvikles en procedure for gas, der kan øge gennemsigtigheden på gasmarkedet og have betydning for forsyningsikkerheden. Kommissionen vil ligeledes undersøge om man på frivillig basis kan koble gasindkøb for på den måde at øge forhandlingsstyrken, idet sådanne tiltag dog skal være i overensstemmelse med EU-og handelslovgivning.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

6. Gældende dansk ret

Der redegøres ikke for gældende dansk ret, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

7. Konsekvenser

Lovmæssige konsekvenser

Der redegøres ikke for de lovmæssige konsekvenser, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen. I det omfang Kommissionens meddelelse udmøntes i konkrete initiativer, bør det vurderes, om det vil medføre lovmæssige konsekvenser.

Statsfinansielle og samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget har ikke ingen statsfinansielle og samfundsøkonomiske konsekvenser, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen. I det omfang Kommissionens meddelelse udmøntes i konkrete initiativer, bør det vurderes, om det vil medføre statsfinansielle og samfundsøkonomiske konsekvenser.

Administrative konsekvenser

Forslaget medfører ingen administrative konsekvenser, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen. I det omfang Kommissionens meddelelse udmøntes i konkrete initiativer, bør det vurderes, om disse vil medføre administrative konsekvenser.

Beskyttelsesniveauet

Kommissionens meddelelse skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

Kommissionens meddelelse er sendt i høring i Specialudvalget for Klima- Energi- og Bygningspolitik.

På mødet i Specialudvalget for Klima- Energi- og Bygningspolitik den 20. maj 2014 fremkom følgende generelle bemærkninger:

Det Økologiske Råd betonedede, at hvis EU's energiforsyningssikkerhed skal højnes, bør der være fokus på at styrke infrastrukturens sammenkoblingen mellem og internt i medlemslandene.

Vedvarende Energi argumenterede for fokus på indenlandsk fleksibilitet i stedet for udbygning. Derudover opfordrede Vedvarende Energi til, at regeringen positivt overvejede at støtte tanker om en energiunion.

Biorefining Alliance fremhævede, at olie udgjorde et større problem end gas og argumenterede for, at fokus på at nedbringe olieafhængigheden bragtes ind i drøftelserne af forsyningssikkerhed.

Dansk Fjernvarme fremhævede ligeledes behovet for indenlandsk fleksibilitet. Derudover argumenterede Dansk Fjernvarme for nødvendigheden af kapacitetsmekanismer. Det var vigtigt at sikre klare politiske udmeldinger af hensyn til nødvendig for fremtidige investeringer fra den private sektor.

Greenpeace udtrykte støtte til regeringens generelle holdning, idet Greenpeace dog understregede, at diversificering ikke måtte føre til udbygning af naturgasnettet.

Dansk Energi mente, at fleksibilitet hang sammen med transmission.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Flere lande har forud for fremlæggelsen af Kommissionens meddelelse forelagt deres foreløbige positioner i form af såkaldte non-papers. Det er generelt forventningen, at landene vil gruppere sig i to fløje. På den ene side står de lande, der vægter forsyningssikkerhed højest og ønsker at højne EU's forsyningssikkerhed med fokus på kortsigtede løsninger. Heroverfor står en anden gruppe af lande, der ønsker at højne forsyningssikkerhed gennem vedvarende energi og energieffektiviseringer og dermed have fokus på omstilling til en lavemissionsøkonomi. Disse lande, heriblandt Danmark, søger at skabe et stærkt link til drøftelsen af EU's klima- og energipolitiske ramme for 2030.

Det kan særligt fremhæves, at et medlemsland i et non-paper har argumenteret for oprettelse af en energiunion med fokus på fælles indkøb i EU af gas for på den vis at øge medlemslandes forhandlingsstyrke i indkøbsaftaler. Flere lande, herunder en række østeuropæiske lande, har ytret støtte til dette forslag. Andre lande er skeptiske, idet de finder at det er i modstrid med principperne for EU's indre energimarked. Regeringens generelle holdning

10. Regeringens generelle holdning

Den nuværende krise i Ukraine har endnu engang henledt opmærksomheden på, at EU er særdeles afhængig af importerede fossile brændsler. Da afbrændingen af fossile brændsler samtidig udgør hovedkilden til udledning af klimaforstyrrende drivhusgasser, tegner det samlet set billedet af den udfordring, som EU's energipolitik skal imødekomme: En balance mellem forsyningssikkerhed, konkurrenceevne og opnåelse af EU's klimamålsætninger.

Det er regeringens generelle holdning, at EU's importafhængighed ikke kan løses på kort sigt, og at den kræver et svar med mange facetter. Den nuværende situation som følge af krisen i Ukraine kan ikke håndteres udelukkende med hurtige indgreb, men svaret må ses i sammenhæng med EU's langsigtede klima- og energiklimapolitik. Det er fordi hovedredskaberne til at sikre den langsigtede energiforsyningssikkerhed og –uafhængighed efter regeringens opfattelse er sammenfaldende med hovedredskaberne til at indfri EU's langsigtede klima- og energipolitiske mål. Det vil sige øget energieffektivisering, øget anvendelse af VE, udbygning af infrastrukturen og fuld og effektiv gennemførelse af det indre energimarked.

På den baggrund vil regeringen lægge vægt på, at der i drøftelserne af Kommissionens meddelelse om strategi for EU's energiforsyningssikkerhed ikke tages beslutninger, der indebærer et øget incitament til

anlægsinvesteringer med lang levetid som ikke harmonerer med EU's langsigtede klima- og energipolitik, fx investeringer i nye kulfyrede kraftværker.

Regeringen vil på den baggrund lægge følgende prioriteter til grund for den danske holdning til Kommissionens meddelelse:

Regeringen er enig i, at energieffektivisering er det mest effektive middel til at reducere EU's afhængighed af importerede brændsler. På den baggrund vil regeringen arbejde for, at der sikres højere ambitioner på energieffektivitetsområdet, herunder vil regeringen arbejde for et bindende mål for energieffektivitet efter 2020 og nye politikker og virkemidler for relevante sektorer. Regeringens endelige holdning vil dog først blive fastlagt efter Kommissionens forestående evaluering af Energieffektiviseringsdirektivet.

Fortsat udbygning af vedvarende energi er central i opnåelse af EU's klima- og energipolitik. Regeringen vil på den baggrund arbejde for, at det bindende EU-mål hæves fra 27 pct. til 30 pct. i 2030-rammen. Samtidig vil regeringen bidrage til en effektiv og ubureaukratisk implementering i form af en ny og effektiv governance-mekanisme, der kan skabe stabile investeringsrammer og skabe den nødvendige private deltagelse og innovation.

Et velfungerende liberaliseret indre marked for energi er en forudsætning for at øge energiforsynings sikkerheden. Regeringen vil på den baggrund lægge vægt på, at der sikres en fuld og effektiv implementering af det indre marked for energi. Implementeringen skal ske uden forsinkelse, således at målet om fuld gennemførelse i 2014, som sat af Det Europæiske Råd, kan blive indfriet.

Udviklingen af energiinfrastruktur er en central forudsætning for forsynings sikkerhed. Regeringen støtter, at Kommissionen sammen med de relevante lande, projekt magerne og regulatorerne søger at øge hastigheden for implementering af projekter af særlig interesse (PCI'er), idet de regionale grupper under infrastrukturforordningen dog også bør have en rolle i udpegningen af kritiske projekter for at sikre en fortsat regional forankring af beslutningerne i en velfungerende PCI-proces. Regeringen støtter endvidere, at der for CEF-midlerne er særligt fokus på implementering af kritisk infrastruktur. Derudover er regeringen enig i, at infrastrukturforbindelser udbygges, når der er behov for dem. Regeringen vil i forhandlingerne kunne støtte et mål for udbygning af energiinfrastruktur i EU. Regeringen ønsker evt. finansiering til et sådant mål afholdt inden for lofterne i de flerårige finansielle rammer.

Regeringen er enig i, at der sideløbende med reduktion af EU's importafhængighed skal arbejdes for forbedring af EU's evne til at håndtere store energikriser på den korte bane. Der angives relevante virkemidler i meddelelsen, som kan føre til konkrete handlinger og gennemarbejdede forslag, hvor bl.a. stress tests er et egnet virkemiddel. Et sådant arbejde bør

bygge på medlemslandenes egne systemer for energisikkerhed og bør på det grundlag etablere en overbygning på EU-niveau, som i øget omfang sikrer koordinering og fastlæggelse af minimumsstandarder for medlemslandene. Regeringen ser i det lys bl.a. positivt på en revision af gasforsyningssikkerhedsforordningen. Regeringens endelige holdning vil blive fastlagt, når der foreligger konkrete forslag.

Regeringen ser positivt på arbejdet med at sikre den fortsatte udbygning af EU's eksterne energipolitik og vil arbejde for at sikre en koordineret og sammenhængende indsats, hvor EU taler med én stemme i forhold til en række eksterne aktører og organisationer på energiområdet. I den sammenhæng er multilaterale fora et nyttigt værktøj. Regeringen er dog skeptisk over for tanker om skabelse af en energiunion med henblik på fælles gasindkøb, der vil være i strid med de overordnede bestræbelser i EU på at gennemføre det indre marked for energi. Desuden kan en sådan politisering af gasindkøbet være kontraproduktivt, idet det kan udløse et modtræk i form af en tilsvarende øget politisering af gassalget. EU bør i stedet fortsætte presset på tredjelande i retning af at acceptere EU's indre markedsregler og WTO-regelsættet.

Endelig vil regeringen støtte initiativer, der kan øge diversificeringen af EU's energiforsyning ved at udvikle de eksterne relationer med andre forsyningslande end de nuværende.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.